

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม มีการกำหนดประชากรและตัวอย่าง การสร้างและทดลองเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร คือ ประชากรที่เป็นผู้เพาะเลี้ยงปลาหางนกยูง ปลาปอมปาดัวร์ ปลาทองและปลากัด โดยกำหนดขอบเขตทำการศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) ซึ่งมีทั้งหมด 80 ฟาร์ม โดยใช้ตัวอย่าง จำนวน 68 ฟาร์ม ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนตัวอย่างที่เพาะเลี้ยงปลาทอง ปลาปอมปาดัวร์ ปลากัด และปลาหางนกยูง ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ)

ผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงามและพื้นที่เพาะเลี้ยง	จำนวนผู้เพาะเลี้ยงปอมปาดัวร์ (ฟาร์ม)	จำนวนผู้เพาะเลี้ยงปลาทอง (ฟาร์ม)	จำนวนผู้เพาะเลี้ยงปลากัด (ฟาร์ม)	จำนวนผู้เพาะเลี้ยงปลาหางนกยูง (ฟาร์ม)
กรุงเทพมหานคร	19	12	17	7
นนทบุรี	-	2	3	3
ปทุมธานี	-	-	2	1
สมุทรปราการ	-	-	2	-
รวม	19	14	24	11

ที่มา : ข้อมูลจากกรมประมงและจากการสำรวจ. 2547 : ซีดีรอม.

2. กลุ่มตัวอย่าง

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยสำรวจข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 68 ฟาร์ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาเอกสาร ข้อมูลเนื้อหาให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการจะถาม เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะถามในแต่ละด้านหรือแต่ละตัวแปรที่จะศึกษา

1.2 นำแบบสอบถามที่เป็นฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยพิจารณา และตรวจสอบความถูกต้อง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา เพื่อปรับปรุง/แก้ไขให้มีความเหมาะสม

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับตัวอย่าง

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองแล้วมาปรับปรุง จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมจากตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาสวยงาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการการผลิต จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 สภาพการจัดการการตลาด จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 4 ระดับปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในด้านการผลิตและการตลาด ลักษณะแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นคำถามให้เรียงลำดับระดับปัญหาตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แต่ละคำถาม มีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert scale โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 156-157)

กำหนดค่าคะแนน

5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

- 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การตรวจให้คะแนนและตีความหมายของคะแนน

คำตอบที่ได้จากเครื่องมือแต่ละตอน มีเกณฑ์การให้คะแนนแตกต่างกันตามลักษณะของเครื่องมือ โดยในเรื่องของระดับปัญหา ซึ่งประกอบด้วย ระดับปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงามด้านการผลิตและการตลาด กำหนดความสำคัญของระดับปัญหาโดยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับค่าเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 4.20-5.00	หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.40-4.19	หมายถึง ระดับปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย 2.60-3.39	หมายถึง ระดับปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.80-2.59	หมายถึง ระดับปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.79	หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

3. การทดลองเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดการทดลองเครื่องมือ โดยวิธีการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยวิธีการดังนี้

3.1 การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาและโครงสร้าง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

3.2 การหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าแอลฟาที่ได้ คือ 0.9431

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ปลาทอง ปลากัด และปลาหางนกยูง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) โดยผู้วิจัยนำไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่ฟาร์มของตัวอย่าง จำนวน 40 ฟาร์ม และรองรับแบบสอบถามคืน และอีกส่วนหนึ่งใช้ผู้ช่วยวิจัย จำนวน 2 คน โดยแบ่งให้เก็บคนละ 14 ฟาร์ม ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดวิธีการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างแก่ผู้ช่วยวิจัย โดยการให้ผู้ช่วยวิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลตัวอย่าง และจดบันทึกลงในแบบสอบถามเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และรองรับแบบสอบถามคืน โดยช่วงเวลาที่ทำการศึกษาดังแต่เดือน มิถุนายน - เดือนสิงหาคม 2547

2. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารจากผู้วิจัยท่านอื่นที่ได้ศึกษาไว้ก่อนแล้ว รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากตำราวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำข้อมูลที่ได้นำมาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2540 : 40-49)

1. ค่าความถี่และร้อยละ (Frequency and percentage) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 สภาพการจัดการการผลิตและตอนที่ 3 สภาพการจัดการการตลาด

2. ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (Sample mean) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 4 ระดับปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในด้านการผลิตและการตลาด

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้อธิบายค่าความแปรปรวนของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 4 ระดับปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในด้านการ

การผลิตและการตลาด

4. การทดสอบสมมติฐานด้วย t - test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม
5. การทดสอบสมมติฐานด้วย One - Way ANOVA : F - test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ที่มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม